

— 2) Verktyg, hvarmedelst bildas hål i tunna metallskifvor och bleck. Kallas äfv. Durksnitt. — 3) Blecksil.

DURKSNIITT, n. 3. Se *Durkslag*, 2.

DURKTÅG, n. 3. Se *Durkmarsch*.

DURRHA, f. 1. Ett sädesslag, som odlas isynnerhet i Norra Afrika, och ger 200:de kornet i afkastning. Sorghum vulgare.

DURSKALA, f. 1. (i musik) Tonskala, hvarti tredje steget eller tonen alltid är femte tonen i den kromatiska tonföljden.

DURTONART, m. 3. Se *Dur*.

DUS, a. 2. (af fr. *Doux, Douce*) Sakta, len, mild. *En d. ton*.

DUS, n. indekl. *Sus och d.*, se under *Sus*.

Anm. Ordet står förmodligen i släktskap med det grekiska *Dais*, kalas.

DUS, m. 3. (t. *Daus*) Den sida på en till tärningspel begagnad tärning, som har två prickar. *Slå d.*, vid tärningens kastning få upp denna sida. *D-er all*, äfv. *D-en par* kallas, när begge tärningarne hafva denna sida uppliggande.

DUSCH, m. 3. (fr. *Douche*) 1) Utlopps rör ifrån en vattenbehållning. — 2) Vattenstrålen, som sprutar ut ifrån ett sådant rör. — 3) Se *Duschbad*. *Taga en d.*

DUSCHBAD, n. 3. Det slags bad, då vattnet ifrån någon höjd med häftighet nedgutes på kroppen eller någon viss kroppsdel, ifrån en ränna eller en slang, eller med en handspruta. *Taga ett d.*

DUSK, dusk, n. 3. Mulen och fuktig väderlek. — *Ss. D-väder*.

Anm. Ordet är beslägtadt med *Dask*, skur, sqvätt.

DUSKA, v. impers. 2. Regna smått. *Det d-r ute*. — *Syn. Se Regna*.

DUSKIG, a. 2. Mulen och fuktig. *D-t väder, d. väderlek*. — *Duskighet*, f. 3.

DUSKÅL, f. 2. *Drieka d. med någon*, tömma ett glas, en bägare med någon, till befästade af öfverenskommelsen, att båda derefter skola kalla hvarandra »du». Detsamma som Brorskål, med den skilnad, att Duskål äfven kan sägas i fråga om fruntimmer.

DUSSIN, n. 3. (af fr. *Douzaine*) Tolf hvarandra till beskaffenhet och bestämmelse lika ting. *Tolft*.

DUSSINTALS, **DUSSINVIS**, adv. Räkndt efter dussin, i dussin, tolf stycken tillhoppa, i sänder. *Sälja d.*

DUSSINVARA, f. 1. Vara, som säljes dussintals och merendels är af mindre värde.

DUST, dusst, m. 3. 1) *Rida d.*, sades fordom om riddare, vid en tornering, när de kommo ridande mot hvarandra och med lansarna, då de möttes, stötte till, för att hafva hvarandra ur sadeln. Kallades äfv. Ränna spärr. *Våga en d. med någon*, inlåta sig i sådan tornerkamp med någon; (fig.) inlåta sig med någon i strid, kamp, täflan, af hvad beskaffenhet som helst. — 2) I fig. mening brukas *D*. numera i samma betydelse som: Våldsam, häftig stöt, anfall, angrepp, så väl i fysisk som moralisk mening. — *Syn. Se Stöt, Täflan*.

Anm. *Dust* betyder ursprungligen: stoft, dam; *rida d.* således: rida i sanden (inom torner-skrankorna, på arenan).

DUSTRÄNNA, v. n. 2. Rida dust. Se *Dust*, 1. — *Dustrännande*, n. 4. o. *Dustränning*, f. 2.

DUSTRÄNNARE, m. 3. En, som rider dust. Se *Dust*, 1.

DUSYSTER, f. 2. pl. — *systrar*. Oskyldt fruntimmer, med hvilken man är du, d. v. s. som man kallar »du» och så kallas af henne tillbaka. *Hon är min d. De äro d-systrar*. — Förkortas stundom till blott *Syster*.

DUSÖR, -ör, m. 3. (fr. *Douceur*) Gåfva till erkänsla för visad tjenst.

DUUMVIR, düummvirr, m. 3. Hos Romarne benämning på tvenne embetsmän, hvilka tillsammans hade någon viss uppsigt eller domsrätt.

DUUMVIRAT, duummvirat, n. 3. o. 5. Duummvirers embete, embetstid eller embetsförvaltning.

DVALA, f. 1. 1) a) Tillstånd emellan sömn och vaka, då människan ännu har ett dunkelt medvetande af hvad som tilldrager sig omkring henne. Man säger äfv. Sömnvala. — b) Af sjukdomsorsak föranledd djup sömn, hvarunder sinnena äro fullkomligt överkamma och lifvet tyckes hafva flytt. Kallas äfv. Dödsvala, Dödsdummer. *Krisen efterföljdes af en långvarig d., hvarunder den sjuke låg alldeles som död. Falla, ligga i d.* — c) Det slags sömn, hvarti vissa djur vid vinterns inbrott falla, och som med eller utan afbrott fortfar flera månader, under hvilken tid de ej lida hvarken af hunger eller köld. Äfv. Vinterdvala. *Björnen, igelkotten, gräfsvinet m. fl. ligga vintertiden i d.* — 2) (fig.) a) Sinnestillstånd, hvarunder man genom det öfvervägande, allt annat uteslutande intrycket af vissa sinliga förmimmelser, vissa känslor eller tankar förlorat klart medvetande och är oförmögen af fri, själfständig handling. Äfv. Sinnesdvala. *Apostelen Petrus var fallen i en d., då han hade sin i Apostlagerningarna omtalade syn.* — b) Fullkomlig överksamhet. Säges både i fysisk och andlig mening. *Vintern är naturens d. Hela naturen ligger i d. Efter denna svåra olycka, förföll hans själ i en d., som gränsade till fånighet.* — I andlig mening brukas äfv. Själsdvala. — *Syn. Letargi, Försoffning*.

DVALHÄNDT, vålhänt, a. 1. Så frusen om händerna, att man nästan förlorat känslan uti dem.

DVALSÖFD, a. 2. Som ligger i så djup sömn, att den liknar en dvala (bem. 1, b).

DVERG, dvärrj, m. 2. (i fornspråket *Dvergur*) 1) (nord. myt.) Benämning på ett slags människolika väsenden, små, fula och missbildade, hvilka bodde i stenar och jordhögar, samt beskrivas såsom elaka, sluga, illistiga, mycket skickliga i metallers smältande och smidande, samt särdeles öfvade i trollkonster. *D-arne anses hafva varit en af Asarna eller de asiatiska nybyggarne undanträngd folkstam, före dem boende i Norden.* — 2) (nu) Fullväxt människa, hvares längdmått vida understiger det vanliga. — *Syn. Pyssling, Pygmé, Tummeliten.* — 3) *Se Spindel*. [Dvärg.]

DVERGAKLENOD, --- öd, m. 3. Så kallades fordom smidda, utmärkta konstarbeten, emedan de troddes vara förfärdigade af dvergarna. Äfven *Elfvaklenod*.

DVERGALOE, dvärrjälöe, m. 3. Minsta arten af Aloeslägtet. *Aloe pumila*.

DVERGAMÅL, n. 3. Den poetiska benämningen på Eko, i de gamla nordiska sagorna.

DVERGAPEL, m. 2. Ett slags äpelträd med mycket små frukt. *Pyrus paradisica*.

DVERGARTAD, a. 2. Ovanligt liten.

DVERGASMIDE, n. 4. Benämning, i vår hedniska forntid, på utmärkt väl smidda vapen.

DVERGBJÖRK, f. 2. En ganska småväxt art af Björk, som växer isynnerhet på fjällen och der